

Splidagtig

WEST SIDE STORY („West Side Story“). Prod.: Mirisch — Seven Arts, 1961. (Robert Wise). Instr.: Robert Wise og Jerome Robbins. Manus.: Ernest Lehman efter Robert E. Griffith og Harold S. Princes scenemusical med tekst af Arthur Laurents og sange af Stephen Sondheim. Foto: Daniel L. Fapp (Panavision 70, technicolor). Klipping: Thomas Stanford og Marshall M. Borden. Dekor.: Victor Gangelin. Kostumer: Irene Sharaff. Fortekster: Saul Bass. Musik: Leonard Bernstein. Koreografi: Jerome Robbins. Medv.: Natalie Wood, Richard Beymer, George Chakiris, Russ Tamblyn, Rita Moreno, Tony Mor-dente, Tucker Smith, Simon Oakland, William Bramley, Sue Oakes.

„West Side Story“ er ikke filmmusical'ens højdepunkt. Dette nåedes allerede i 1949 med „Sømand på vulkaner“ („On the Town“), og WSS når selv i sine bedste afsnit ikke længere end denne mirakuløse film, og hvor den søger at komme videre, kommer den til kort. På scenen var det kuppet i WSS at lade det shakespearske romantiske kærlighedsmotiv udfolde sig i en moderne, rå virkelighed, som var stileret. Overføringen til film af historien om Romeo og Julie i baggården har stillet skaberne over for store problemer, som til dels er blevet uløste. Man har ført handlingen ud i virkeligheden, men har som helhed givet afkald på den stilerede realisme, som var det spændende i originaludgaven. I filmens første halvdel, der er langt den bedste, er det lykkedes. Præsentationen af de to bänder er fremragende. Når de slentrer hen ad gaden og bevægelserne glider over i næsten klassisk koreograferede trin, indfinder de æstetiske chokvirkninger sig omgående. Det er livsaligt at se på. Koreografiens præcision og de medvirkendes talentfulde professionalisme skaber i de første og i enkelte af de senere sekvenser højdepunkter af musikalkunst, men med indførelsen af det lyrisk-erotiske bliver filmen slap, ikke blot på grund af Natalie Woods og Richard Beymers pæne og karakterløse spil, og filmen kommer ikke ud af stedet i nogen hensende i de intime scener. Robert Wise er ikke meget for-trolig med den romantiske kærlighed, men er

tydeligvis i bedst form i de aggressive og hårde afsnit. Filmen er således betydelig mere markant end stykket i det kontroversielle, som er trukket stærkere frem. Racehadet og protesten mod den firkantede lovsmæssighed betones voldsomt, og Amerika-satiren er ofte meget på-gående. De mindre ændringer, der er foretaget, synes også at være forbedringer. Det forekommer rigtigt, at man har flyttet det pragtfulde „Officer Krupke“-nummer frem, således at det kommer til at korrespondere med Puerto-Ricanernes diskussionsballet „America“. Begge numrene er fremragende i filmen. Det er i det hele taget i ensemblenumrene, at der er liv og lidenskab i de geometriske konstellationer af de dansende. Uheldigt er derimod de fotografiske fiksfakserier og farveeksperimenter. Disse er ligesom den selvhøjtidelige over-ture udtryk for trangen til at gøre filmen fin og prætentios, og filmen er i det hele taget splidagtig med sig selv. Der kommer aldrig nogen rigtig forbindelse mellem det vitale i gruppescenerne og det følsomme i de intime afsnit. WSS er bedst, når den gengiver virkeligheden artificielt, men den falder tilbage på ordinære klicheer, når den skal skildre det tragiske, de vældige romantiske følelser, og det vil næppe være helt forkert at drage den konklusion, at musicalformen er skabt for at give udtryk for livsudfoldelse, for aktivitet, for ydre og indre bevægelighed. WSS overbeviser i hvert fald ikke om, at det er muligt at presse de store højtidelige følelser ind i formen.

Ib Monty.

Dit og mit

DILEMMA. Prod.: Henning Carlsen, Minerva Film og Bent Christensen Filmproduktion 1962. Instr. og manus.: Henning Carlsen efter Nadine Gordimers roman „A World of Strangers“ („I fremmed Land“). Foto: Henning Kristiansen og Arne Lagercrantz. Musik: Gideon Nxomala (+ Max Roach „We Insist“). Medv.: Ivan Jackson, Zakes Mokae, Evelyn Frank, Marijke Haakman, Gideon Nxomala, Cocky Thothalemaje, Shirley Jeffery. Sang: Sophy, „The Five King-Kong Cuties“, Ben Masinga, Abbey Lincoln.

Der er ingen grund til på dette sene tidspunkt at give sig til at dissekere Henning Carlsens debut i den halvdokumentariske spillefilm. Der har været talt og skrevet meget om den, og modtagelsen har efter vor mening stort set været fair. Den er stilistisk ikke helt vellykket,

spillescenerne „råber“ lidt for meget af konstruktion og røde understregninger, kontinuiteten svigter hist og her (mindre ved 2. gennemsyn end ved 1.), filmen knækker lidt over i sidste trediedel, hvor indre monolog og eftertænksomhed afløser dialogen og de ydre påvirkninger, etc. Men vi går ind for filmen, fordi den er et vægtigt indlæg i den for os politisk spegede men menneskeligt såre enkle debat, fordi den er lavet med talent og vitalitet, fordi den er en modig produktion, der har fået meget ud af de muligheder, der bliver tilbage, når man skummer sentimentalitet og sensationisme af emnet. Og vi går ind for den, fordi vi har savnet en film som „Dilemma“, ikke blot som en national manifestation, men som et nødvendigt indlæg i den debat, der er ført på internationalt plan. Vi har i film som „Mainstreet Africa“ og „Let My People Go“ fået en tiltrængt hård og pågående skildring af et statsystem, vi har set tyrannerne og de undertrykte. Vi har lænet os tilbage i hellig forargelse over tingenes tilstand – dernede. Som i vor barndoms røverromaner har vi engageret os med de undertrykte mod diktatorerne. Vi har fået Rogosins klare stillingtagen og Jean Rouchs sociologiske undersøgelser, men ingen af dem har spurgt os, hvordan vi ville stille os i en given situation. Hvor ville vi stå, hvis vi havde chancen for „the easy life“? Hvor langt ville vi gå i vor hidtil ubestridte menneskekærlighed, hvor meget ville vi ofre af materielle goder, arvede penge og privilegier? Ville vi ofre et ukompliceret og erotisk ideelt forhold? Man behøver ikke at fundere meget over spørgsmålene, før man kan nå frem til, at svarene i de fleste tilfælde ville blive nej. Kun godt, om det kan chokere en og anden.

Henning Carlsen har taget klart standpunkt i spørgsmålet alene ved at optage sin film. Og nu bringer han så alle os små, skinhellige Toby Hood'er i dette dilemma, som vi skal ud af med eller uden menneskeligheden i behold. Det kan naturligvis ikke ses på os, om vi vælger det forkerte. Vi ser lige hyggelige og tilforladelige ud, men inden i os er der måske kommet en lille bitte angst, der vokser og vokser, indtil den gradvist har ædt, hvad vi måtte eje af forudseenhed og dømmekraft.

Det menneskelige dilemma er for en stor del afløst af et materielt. „Dilemma“ rammer os på et ubehageligt ømt punkt. Du og jeg kan sagtens tage stilling herfra, vi kunne måske også tænke os til vor stilling som Toby Hood, men de har jo en ganske dejlig orange juice og en fortrinlig marmelade, som tilsyneladende er vanskelig at undvære i den danske husholdning, og som er et glimrende bytteobjekt for vor

livsvigtige industri. Hvor langt går vor offervillighed her. Hvad siger husmoderen Toby Hood, og hvad siger den kendte industrimand Toby Hood? *Poul Malmkjær.*

Mennesker

WEEKEND. Prod.: Bent Christensen Filmproduktion A/S. 1962. Instr.: Palle Kjærulff-Schmidt. Manus.: Klaus Ribbjerg. Foto: Georg Oddner. Musik: Erik Moseholm. Dekor.: Erik Aaes. Medv.: Jens Østerholm, Birgit Brül, Willy Rathnov, Elsebet Knudsen, Jesper Jensen, Bente Dessau, Erik Kühnau, Lotte Tarp, Hugo Herrestrup, Carl Johan Hviid, Inga Reim, Jørgen Beck, Tove Bang, Erik Paaske.

Med „Weekend“ vender menneskene tilbage til dansk film. I årevis, ja fra så langt tilbage, at det i dag ikke længere er muligt at fastholde det nærmere, har de været i eksil, forvist fra filmstudierne af kyniske producenter, der ved hjælp af en næsten uoverskuelig skare af halve og kvarte talenter skabte en skinverden uden kontakt med samtiden og hverdagen. Mennesket blev fordrevet, og når det viste sig i glimt, i disse sjældne øjeblikke, da enkelte modige vovede at angribe formlerne, forvirredes publikum, råbte straks op om, at dette her var det rene krukkeri og hentede som sædvanlig hjælp hos al bagstræbs og idiotismes skytshelgen, den lille dreng, der sagde, at kejseren jo ikke havde noget på.

Mennesket blev fordrevet – i dets sted konstrueredes folkekomediens trælle, de hjertelige idylmennesker, de højtidfulde statister i tunge problemers vold, de glade kammerater, de stilige klunkefamilier, de pretentiøse ordgrammofoner – alle ynkelige medlemmer af en armé uden slagkraft, et eneste opbud af postulater. Om de lo eller græd, grublede eller pjattede, dansede eller døde, elskede eller fnøs, lige meningsløse var de, på stadig større afstand af virkeligheden uden for ateliererne. Og de få, der altså alligevel dristede sig til at forsøge at bryde ud – *Svend Aage Lorentz* deriblandt – snublede, fordi bstanden var så svag, erfaringerne absolut ingen og de gamle traditioner for stærke.

Med „Weekend“ vender menneskene tilbage. Hvordan ens personlige indstilling end er placeret i forhold til skikkelserne i denne film, så er de umiskendeligt rigtige mennesker fra det herrens år 1962. De har som bekendt vakt forargelse og medynk, er blevet mødt med alle tegn på misforståelse – men komme uden om